

Notatka z konferencji „Współpraca młodzieży w obszarze Trójmorza”

Autor: Jan Sobieraj

11.10.2021

Notatka w skrócie:

- Brak wspólnej narracji, wyznaczenia celów i długoterminowych współprac między państwami Trójmorza;
- istnieje potrzeba zinstytucjonalizowania Inicjatywy Trójmorza w postaci programów wymiany;
- świadomość funkcjonowania Trójmorza poza Polską utrzymuje się na niskim poziomie;
- Polska musi przyjąć rolę aktywnego inicjatora działań i promocji Trójmorza.

„Współpraca młodzieży w obszarze Trójmorza” to kolejne z serii spotkań zorganizowanych przez Instytut Nowej Europy w ramach unijnej platformy „Konferencja w sprawie przyszłości Europy”. Debata odbyła się 21 września br. na platformie Zoom, jej gospodarzem był prezes Instytutu Nowej Europy – Łukasz Kobierski. W wydarzeniu uczestniczyło czworo prelegentów:

1. dr Łukasz Lewkowicz – Starszy analityk w Zespole Wyszehradzkim Instytutu Europy Środkowej w Lublinie. Doktor nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce. Adiunkt w Instytucie Nauk o Polityce i Administracji UMCS w Lublinie;
2. dr Filip Furman – Doktor nauk o zdrowiu, socjolog. Absolwent Uniwersytetu Warszawskiego oraz pekińskiego Beijing Language and Culture University. Pełnomocnik ds. kierunków badawczych w Collegium Intermarium;
3. Michał Dworski – Historyk, prawnik. Koordynator Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Lublinie, Pełnomocnik Wojewody Lubelskiego do Spraw Dialogu Międzynarodowego oraz doktorant w Instytucie Historii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II;
4. Marcin Chruściel – stały współpracownik "Nowej Konfederacji", absolwent studiów doktoranckich nauk o polityce na Uniwersytecie Wrocławskim, badacz integracji europejskiej. Wcześniej konsultant w Regionalnym Ośrodku Debaty Międzynarodowej we Wrocławiu. Członek zarządu Fundacji Projekt PL.

Każdy z panelistów podzielił swoją wypowiedź na część merytoryczną i rekomendacyjną.

Dr Łukasz Lewkowicz odwołał się do istniejących programów wymiany akademickiej celem wskazania negatywnych praktyk, które jego zdaniem wpływają na niewykorzystywanie obecnego w tychże programach potencjału. Mimo uznania dla ogólnego wzrostu zainteresowania wymianą akademicką w kierunku państw Europy Środkowej wskazano, iż stopień wzajemnego zainteresowania państw Trójmorza wymianą akademicką jest nierówny. Na przykładzie polsko-słowackiej współpracy w ramach programu Interreg zaznaczono, że mimo istnienia środków finansowych i możliwości kreowania projektów współpracy młodzieży między państwami, powszechnymi są zjawiska niewykorzystywania środków finansowych przeznaczanych na takową współpracę, brak spójnej narracji w promowaniu współpracy regionalnej na poziomie samorządowym i centralnym, powszechne zjawisko niewykorzystywania funduszy przeznaczanych na takowe programy, niski poziom świadomości wśród gmin i regionów, jakie działania można podejmować w ramach współpracy międzynarodowej zaniechanie działań w kierunku rozwijania tzw. edukacji transgranicznej, czyli szkolnych zajęć przybliżających język i kulturę na temat państw sąsiadujących w regionie, brak długoterminowego myślenia o projektach, co kończy się zaprzestaniem ich funkcjonowania krótko po rozpoczęciu.

Doktor Filip Furman swoją wypowiedź rozłożył na trzy obszary: ekonomiczną, polityczną i regionalną. W obszarze ekonomicznym zwrócił on uwagę na wysoki poziom bezrobocia wśród osób młodych oraz zjawisko *working poor*, wskazując jakie czynniki odpowiadają za taki stan rzeczy. W obszarze politycznym dr Furman wskazał niski poziom partycypacji młodych ludzi w polityce oraz niechęć europejskich struktur politycznych do odpowiadania na potrzeby młodych, gdyż nie są oni atrakcyjną dla decydentów grupą wyborczą, do czego przyczynia się także zachwiana w Europie piramida wieku. Dodał także, że młodzi ludzie są niechętnie włączani w procesy decyzyjne UE. W obszarze regionalnym zaadresowano wciąż znaczną różnicę rozwoju gospodarczego względem tzw. Starej Europy. O ile potencjał rozwojowy państw Trójmorza jest olbrzymi, to potencjał obecny nie może być skutecznie rozwijany jeśli państwa regionie nie wypracują wspólnej narracji rozwojowej

Pan Marcin Chruściel skomentował wpływ, jaki może mieć współpraca młodzieżowa na Inicjatywę Trójmorza. W swojej wypowiedzi nawiązał do programu Erasmus, przy czym podkreślił potrzebę formowania platformach dwu- i trójstronnych wymian akademickich oraz poza akademickich państw Trójmorza. Jako dobrą praktykę wskazano program stypendialny Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego, polegający na dwuletnich studiach, przy

czym student każdy semestr spędza w innym państwie Grupy Wyszehradzkiej. Pan Chruściel przywołał także współpracę niemiecko-rosyjską jako przykład prowadzenia skutecznej wymiany międzynarodowej mimo odmiennych celów politycznych.

Jako ostatni głos zabrał Michał Dworski. W swojej wypowiedzi skupił się na problemie umiędzynarodowienia i atrakcyjności uczelni polskich oraz tych znajdujących się w innych państwach Trójmorza. W oparciu o raport na temat umiędzynarodowienia polskiej nauki sygnalizował rozbieżność polskich uczelni od światowego standardu. Pan Dworski zwrócił także uwagę na fakt, że w żadnym z państw Trójmorza studenci narodowości państw Inicjatywy nie stanowią istotnej liczebnie grupy wśród studentów zagranicznych. Kolejnym z zaadresowanych problemów jest „polskocentryczność” w dyskusjach o Trójmorzu, gdyż w odróżnieniu od Polski, w innych państwach nie prowadzi się szerzej zakrojonych dyskusji, a i sama świadomość funkcjonowania inicjatywy jest niska. Polska musi wziąć na siebie rolę aktywnego inicjatora i przedsięwziąć działania mające na celu zaproszenie pozostałych państw do współpracy. Zdaniem Michała Dworczyka szansą na szerzenia świadomości i współpracy w ramach Trójmorza może być akademicka młodzież polonijna jednak nawet do nich nie docierają często żadne inicjatywy czy informacje.

W części *ad vocem* dr Łukasz Lewkowicz zasugerował powstanie programów turystycznych promujących podróże do państw Trójmorza. Pan Michał Chruściel na wzór studiów wyszehradzkich przedstawił swoją wizję analogicznego programu.

Rekomendacje zebrane:

1. Rozwijanie istniejących ofert ścieżek edukacyjnych Erasmus+, Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki, Program Interreg oraz programy krajowe;
2. Promowanie zawierania umów ramowych między państwami na szczeblach – szkoły, miasta, gminy, regionu czy subregionu, celem dwustronnych wymian młodzieży;
3. Długoterminowe myślenie o zawiązywanych projektach, by zawiązana współpraca przyniosła efekty utrzymujące się nawet mimo oficjalnego zakończenia programu, w wyniku którego ta współpraca została nawiązana;
4. Finansowanie kursów językowych pozwalających poznać język i kulturę państw regionu oraz rozwijanie edukacji transgranicznej;
5. Podjęcie działań mających na celu zwiększenie partycypacji młodych ludzi w realnych procesach decyzyjnych UE;
6. Ułatwienia gospodarcze dla młodych, szczególnie w branżach strategicznych;
7. Wypracowanie wspólnej narracji rozwojowej państw regionu;
8. Polska musi przyjąć rolę aktywnego inicjatora działań i promocji Trójmorza wśród innych państw inicjatywy;
9. Na wzór Funduszu Wyszehradzkiego powołanie innego podmiotu realizującego program wymiany studenckiej celem rozwijania świadomości i zainteresowania Trójmorzem.

O AUTORZE

Jan Sobieraj. Absolwent politologii na Uniwersytecie Jagiellońskim, a obecnie student drugiego stopnia stosunków międzynarodowych na Uniwersytecie Warszawskim. Jego zainteresowania badawcze podzielone są między sytuację społeczno-polityczną państw obszaru Europy Wschodniej, ze szczególnym uwzględnieniem Rosji, a politykę wewnętrzną Polski oraz polską politykę wschodnią. Aktualnie swoje badania prowadzi w zakresie sektora energetycznego Rosji oraz jej relacji z UE. Zajmuje się także edytowaniem tekstów naukowych.

JEŻELI DOCENIASZ NASZĄ PRACĘ, DOŁĄCZ DO GRONA NASZYCH DARCZYŃCÓW!

Z otrzymanych funduszy sfinansujemy powstanie kolejnych publikacji.

Możliwość wsparcia to bezpośrednia wpłata na konto Instytutu Nowej Europy: 95 2530 0008
2090 1053 7214 0001 tytułem: „darowizna na cele statutowe”.